

nové město

6/2021 - ROČNÍK 30 (24)

NABÍDKY POMOCI

NABÍDKA BRÁNKOVÉ

Kontakt	Podrobnosti
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	6. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201

NABÍDKA BRÁNKOVÉ

Kontakt	Podrobnosti
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	6. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201

NABÍDKA BRÁNKOVÉ

Kontakt	Podrobnosti
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	6. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201

NABÍDKA BRÁNKOVÉ

Kontakt	Podrobnosti
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	6. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201

NABÍDKA BRÁNKOVÉ

Kontakt	Podrobnosti
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	6. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201
Jan Čadež, Vězeňská 1024, 102 00 Praha 10, Tel. 729 162 649	Podrobnosti: 3. 8. 2021, možnost vstupu (přístup se o dohodnout s Janem Čadežem), 10201

**DŘEVO PŘED KOSTELEM
JE K DISPOZICI PRO LIDI.
DOMLOUVAT SE S PANEM
FARÁŘEM,
TEL. 736 529 229.**

www.novemesto.cz

6/ P. Marián Kalina: S modlitbou vše překonáme

8/ Zastavení nad encyklikou Laudato si'

18/ SummerJob 2021

Redakce: Nové město – časopis
Havlíčková 151/55, 602 00 Brno,
tel.: 721 630 119
e-mail: novmesto@volny.cz

Objednávky:
tel.: 733 798 155,
e-mail: novmesto-casopis.adm@volny.cz

Roční předplatné: 550 Kč.
Bankovní spojení:
UniCredit Bank, Czech Republik, a. s.
Praha č. ú. **6043141003**, kód banky: **2700**.
IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003
Swift: BACXCZPP

„Nadační fond časopisu Nové město“ vás zve ke spolupráci

**Další rozvoj a šíření časopisu můžete
podpořit více způsoby:**

- nabídkou redakční spolupráce (např. podněty týkající se obsahu a témat časopisu, tipy na osobnosti, s nimiž byste si rádi přečetli rozhovor atd.)
- šířením časopisu a získáváním nových předplatitelů
- finančně, jak jednorázově, tak pravidelně

Za jakoukoliv pomoc srdečně děkujeme.

Správní rada:

Ing. Jan Poláček (předseda), P. Miroslav Cúth,
Ing. Jana Friedlová, PhDr. Jaroslav Šturma,
Ludmila Šturmová, Ing. Bedřich Votýpka,
Helena Votýpková

Bankovní spojení:

č. účtu: 43-2646440207/0100
IČ: 28465059, Lublaňská 9/1002,
Praha 2 – Vinohrady, 120 00,
m: +420 724 085 619

nové město

Časopis Hnutí fokoláře – 6/2021, vychází 10x ročně, ročník 30 (24) – 30. ročník od vzniku československé verze, 24. ročník samostatné české verze.
■ Vydává Dílo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 - Vinoř, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulinky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 550 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republik, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Administrativa redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Bc. Anežka Benešová, Štěpán Filčík, Ing. Milena Honetschlagerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Veronika Matiašková, Mgr. Zdeňka Růžicková, PhDr. Drahomíra Syřůčková ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13 - Stodůlky ■ ISSN 1212 - 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zaslání – Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové mesto zasílejte na adresu: Nové mesto, Bjornsonova 6, 811 05 Bratislava, Slovensko – e-mail: novemesto@nexta.sk ■ Titulní strana: P. Marián Kalina. Foto: Marie Kyliánová

OBSAH

Mohlo by vás zajímat

- 3/ Kniha Nejlepší dramatik je život sám
Webináře o encyklice Laudato si'
Konference o sv. Ludmile

Zamyšlení

- 4/ Rok svatého Josefa

Ohlédnutí

- 5/ Milník v životě mládeže:
30 let od Světového dne mládeže v Čenstochové

Člověk v dnešní době

- 6/ S modlitbou vše překonáme
(Rozhovor s P. Mariánem Kalinou)

Vztahy, rodina, společnost

- 8/ Buď pochválen, můj Pane...
(Zastavení nad encyklikou Laudato si')
10/ Kdo rychle dává, dvakrát dává

Posezení s onkoložkou

- 11/ Kromě odbornosti je důležité být pro lidi

Slovo života na zará

- 12/ „Kdo chce být první, ať je ze všech poslední
a služebníkem všech.“ (Mk 9,35)

Život ze Slova

- 13/ Co změnil jeden úraz

Duchovní inspirace

- 14/ Nástroje kolektivní spirituality

Z Hnutí fokoláře

Návrat ke kořenům

- 15/ Chiara ve školních škamnách:
co si odtud odnesla? (2. část)

Z Hnutí fokoláře

- 17/ Budoucnost ekonomiky společenství:
poznáním posilovat činnost

Z Hnutí fokoláře

Život gen

- 18/ SummerJob 2021

Z Hnutí fokoláře

- 20/ Bez dlouhého rozmyšlení. Pomoc přátelům v Srbsku

Komiks

- 21/ Hovor s nebesy

(Za)myšlenka

- 22/ Krása a drama přírody

- 23/ Doplnovačka
Pipo a Tipo

Nejlepší dramatik je život sám

Karmelitánské nakladatelství vydalo knižní rozhovor s dětským psychologem Jaroslavem Šturmou (*1944). Rozmlouval s ním dokumentarista Vít Hájek.

Nejlepší dramatik
je život sám
Jaroslav Šturma
v rozhovoru s Vitem Hájkem

Rozhovory s více či méně známými osobnostmi jsou vděčným vydavatelským počinem různých nakladatelství. Důvodem je nejen čtivost tématu, ale možnost se k osobnosti přiblížit. Zajímavý rozhovor může vést k vlastní sebereflexi (jak jsem odlišný) nebo k osobnímu poučení, je-li odbornost osobnosti pro mne neznámá.

To naplňuje kniha rozhovoru s PhDr. Jaroslavem Šturmou, odhalující jeho životní cestu k psychologii. Kniha také čte-

náři přibližuje základy současné psychologie, zkoumající, popisující, vysvětlující, předpovídající ducha lidského chování, duševní procesy a tělesná dění člověka a jeho vztahy k druhým.

Rozhovor s Jaroslavem Šturmou je rozdělen na dvě základní části. První je věnována jeho životnímu příběhu, druhá podstatě a zákulisí profese dětského psychologa. V knize jsou fotografie z rodinného zázemí, z osobních, pracovních i společenských setkání. V závěru jsou uvedeny texty členů rodiny, přátel, kolegů a klientů.

Kniha není jen na jedno přečtení. K jednotlivým tématům se lze opakovaně vracet. Je možné je dokonce meditovat. A tak poznávat nejen zpovědaného, ale svým způsobem i sebe.

Čtenář se může s Jaroslavem Šturmou potkat na autogramiádě knihy, která se bude konat 12. září 2021 v Centru Mariapoli v Praze od 16 hodin, a to v rámci iniciativy Zlatá Praha a ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím.

Zdeněk Vích

Konference o sv. Ludmile

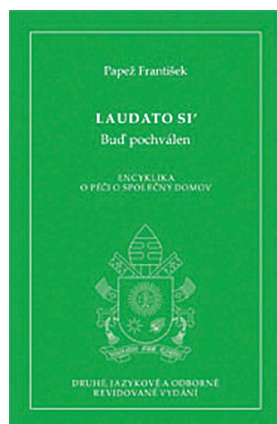

Svatá Ludmila, výřez z votivního obrazu Jana Očka z Vlašimi.

V letošním roce si budeme připomínat významné výročí, spojené s našimi duchovními i státními dějinami. Před 1100 lety, 15. září 921, byla ve svém sídle na Tetíně zavražděna česká kněžna Ludmila, manželka knížete Bořivoje a babička sv. Václava.

Senátorský klub KDU-ČSL a nezávislí pořádá k této příležitosti 14. září 2021 v prostorách horní komory Parlamentu České republiky konferenci pod názvem „Ludmila jako most mezi staletími a generacemi“. Jejím tématem nebude jen zhodnocení významu české kněžny z hlediska historického poznání o jejím životě a kolektivní paměti o ní v průběhu staletí, ale také jako inspirace pro dnešní dobu. Na půdorysu jejího života a působení můžeme hovořit o takových důležitých společenských tématech, jakými jsou rodinné hodnoty, role žen ve veřejném životě a v církvi, mezigenerační vztahy, významu vzdělání, duchovní a kulturní hodnoty pro fungování společnosti, vztahy k seniorům a řada dalších otázek. Vystoupí například biskup Václav Malý, Lubomír Mlčoch, Jaroslav Šebek, Jaroslav Šturma nebo Jiří Zajíc.

Webináře o encyklice Laudato si'

Pracovní skupina pro sociální otázky při České biskupské konferenci vás srdečně zve na webové semináře zaměřené na jednotlivé kapitoly z encykliky Laudato si'.

Témata příštích setkání jsou: 15. září: 4. kapitola – Integrální ekologie, 20. října: 5. kapitola – Jak se zorientovat a jak jednat, 15. prosince: 6. kapitola – Ekologická výchova a spiritualita. Pozvánky s odkazem pro připojení jsou vyvěšeny v předstihu na www.socialninauka.cz.

Rok svatého Josefa

ZAMYŠLENÍ

Foto: Dorothée Quennesson, Pixabay

Svatý Josef s Pannou Marií a Ježíšem na cestě do Egypta.

V semináři jsme každou liturgicky volnou středu mívali takzvanou „votivní mši svatou“ ke sv. Josefu. Začal jsem poznávat, že život sv. Josefa pro nás může být velkou inspirací.

Postupně stále více pronikal do mého bohosloveckého a pak i kněžského života. Bylo pak přirozené i ve farnosti sloužit votivní mše svaté ke sv. Josefovi a snažit se přiblížit farníkům, v čem ho mohou vnímat jako svého patrona a příklad.

Když papež František vyhlásil **Rok sv. Josefa**, udělalo mi to velkou radost a došlo mi, že nám sv. Josef určitě svou přímluvou bude velmi pomáhat i v měsících pandemie.

Zanedlouho byl pak přeložen list „Patris corde“, který papež napsal k tomuto roku. S chutí jsem se začel a zaznamenal pár myšlenek, které mě oslovily. První z nich byla z druhé kapitoly nadepsané „NĚŽNÝ OTEC“:

Dějiny spásy se naplňují skrze „naději v beznaději“ (srov. Řím 4,18) a skrze naše slabosti. Příliš často si myslíme, že Bůh staví pouze na tom, co je v nás dobré a vítězné, přičemž většina jeho plánů se naplňuje skrze naše slabosti a jim navzdory. Sv. Pavel říká: „Abych se pro vznešenost těch zjevení nepyšnil, byl mi dán do těla osten, posel to satanův, aby mě bil do tváře. To proto, aby se mě nezmočňovala pýcha. Kvůli tomu jsem třikrát prosil Pána, aby mě toho zbavil. Ale on mi řekl: „Stačí ti moje milost, protože síla se tím zřejměji projeví ve slabosti““ (2 Kor 12,7–9). (...) musíme se naučit přijímat svou slabost s velkou něhou. Zlý nám ukazuje naši křehkost v negativním světle, zatímco Duch na ni poukazuje s něhou. Toho, co je v nás křehké, je nejlépe se dotýkat něžně. Ukazování prstem a soud, který vynášíme nad druhými, jsou velmi často znamením naší neschopnosti přijímat vlastní slabost a křehkost. (...) Proto je dů-

ležitě setkání s Božím milosrdenstvím, zejména ve svátosti smíření, zkušenosti pravdy a laskavosti. (...) Pravda, která je od Boha, nás neodsuzuje, nýbrž přijímá, objímá, podpírá a odpouští nám. Pravda se nám vždycky ukazuje jako milosrdný Otec z podobenství (Lk 15,11–32)¹

Asi každý z nás se potýká se svou slabostí i se slabostí druhých a papež nám předkládá sv. Josefa jako **patrona milosrdné a něžné lásky Boha Otce**.

Dále mě oslovilo, že **Josef učí Ježíše a v něm i každého z nás poslušnosti zákonu**. V té době to byl znak dobrého Izraelity. Dnes je to naše cesta do nebe. Beze zbytku plnit Boží vůli. Učinit ji vůlí svou. Pro mě je to velmi aktuální. Očekával jsem od otce biskupa „novou Boží vůli“ pro můj život. Skončil jsem tříletou misi v kněžské komunitě v polské citadele Hnutí fokoláre Maria-poli Fiore a vrátil jsem se do pastorače v diecézi do Česka. Začal jsem se už v lednu modlit, abych nové místo přijal a aby bylo pro mě cestou do nebe. Když jsem se dověděl, kam to bude, spontánně jsem odsloužil děkovnou mši svatou.

Dále mě napadá spojení **sv. Josefa** s rodinami. Staral se o Svatou rodinu. V této době celý svět prožívá velkou krizi rodiny. Cítíme útoky na její integritu a identitu. I ze své pastorační zkušenosti vidím, že díky současnému systému a stylu života, kdy je na lidi vyvíjen tlak na neustále vyšší výkon, rodiny nemají čas být spolu a budovat tak své vztahy. Ty jsou ovšem pro rodinu určující. V nich jsou formovány děti, z nich čerpají i sami manželé, dobrý vztah je často i svědectvím pro ostatní. Jsem přesvědčen, že k našemu úsilí o správný život v rodinách je potřeba přidat i pomoc sv. Josefa.

Sv. Josef je také **patronem dobré smrti**. V hodině smrti jde o všechno. V ní se bude rozhodovat o naší věčnosti. A on nám může velmi pomáhat.

Na závěr chci připomenout **plnomocné odpustky**, které papež pro tento rok vyhlásil. Podmínky k jejich získání nám mají pomoci se stále více stávat svatými i skrze sv. Josefa. Mohou je získat i ti, kdo svěří svou každodenní práci sv. Josefovi.

Kež se nám všem stále více daří, nejen v tomto roce, zvát do svého života tohoto velkého ochránce svaté rodiny, patrona dobré smrti i lidské práce.

P. Martin Šmíd

1. Citace z apoštolského listu „Patris corde“ (Otcovským srdcem).

Program pro české účastníky.

Milník v životě mládeže

OHLÉDNUTÍ

30 let od Světového dne mládeže v Čenstochové

„Abba, Otče“ - před 30 lety zněla tato píseň snad celým světem... Stala se hymnou tohoto setkání a je stále oblíbená. Byl to geniální nápad Jana Pavla II., když se rozhodl, že se bude setkávat s mládeží na Světových setkáních mládeže. Řím, Buenos Aires, Santiago de Compostela byla první místa setkání světového významu. Následovalo setkání v Polsku. Víme, že od té doby bylo mnoho dalších setkání, která se zapisují významně do života mladých...

V srpnu to budou tři desítky let od setkání mládeže v Čenstochové. Vzpomínám si, jak jsme se o připravovaném setkání dozvěděli na jednom z prvních setkání Sekce pro mládež České biskupské konference v lednu roku 1991. Za sedm měsíců jsme měli uskutečnit cestu devíti tisíc mladých z českých a moravských diecézí za papežem. Díky této události se skutečně mobilizovalo mnoho kněží a mnoho mladých, velmi rychle vznikla Diecézní centra pro mládež, kolem kterých se přípravy odehrávaly. Navázali jsme velmi intenzivní vztah s pořadatelem setkání, a tak se nám podařilo mnoho věcí velmi dobře zajistit.

Jako jediná země jsme vybudovali české centrum s programem, s veške-

rým zázemím, sice prostým, ale velmi potřebným, jak se pak během setkání ukázalo. Mladí během pobytu mohli zakusit několik desítek různých mezinárodních programů, ale velmi rádi se vrátili „domů“, kde mohli zažít přijetí, kvalitní český program, jistotu, zázemí i se zdravotní péčí. Na tomto místě, tedy na parkovišti u rozestavěné církevní školy a kostela, u pódia, které jsme si dovezli a postavili..., jsme se setkávali s našimi biskupy, prožili nádherné chvíle sdílení, mše svaté a bohatý program. Takto duchovně vybaveni třídním programem jsme se pak vypravili v sobotu a v neděli za papežem na místo vlastního světového setkání, na Jasnou Horu. Přes

všelijaké těžkosti jsme prožili mimořádné nezapomenutelné chvíle...

Vyprahlí z doby totality jsme zažili světovou církev, setkali jsme se konečně s papežem, slyšeli jsme jeho výzvy k odvaze žít podle evangelia, potkávali jsme naše biskupy, které jsme si oblíbili a zakusili jsme jejich blízkost. Mnozí z mladých se zapojili do příprav, mnozí objevili svoje hříbny nebo se nechali vtáhnout do programu. Viděli navzájem svoji víru a nechali se obohatit zkušenostmi druhých, zakusili Boha přítomného mezi námi.

Byly to chvíle, troufám si říci, historické. Bylo skutečně prozřetelnostní, že od počátku celé dílo péče o mládež v našich zemích moderoval P. Miroslav Šimáček, nynější farář v Ústí nad Labem. Jeho mnohaletá zkušenost z příchovické fary, jeho touha, aby mládež, která s ním prožila silné chvíle společenství, měla duchovní zázemí i doma ve farnostech nebo oblastech, se v 90. letech ukázala jako mimořádný vklad do péče o mládež v naší zemi...

Jeho zkušenost byla pro nás jistotou, že jdeme dobře. Celá doba přípravy na setkání byla nesena snahou vytvořit společenství, kde by působil Bůh. Myšlenka národního centra byla snahou, aby mladí prožili živé společenství. Myšlenka vznikajících diecézních center a hlavně diecézních center života mládeže, tedy domů stálého života a přijetí, byla světovým setkáním mládeže v Čenstochové jasně podpořena našimi biskupy.

A tak se otevřela po tomto světovém setkání nová nádherná kapitola péče o mládež jako nikdy předtím. Tato jednoduchá struktura se ujala a dále se rozvíjí i stabilizuje. Ukazuje se, že se tenkrát vykročilo opravdu dobře.

Pavel Rousek

Autor článku stál v roce 1992 u vzniku Diecézního centra života mládeže Vesmír v Jedlové v Orlických horách, které pak čtrnáct let vedl.

P. Pavel Rousek (vlevo) a P. Miroslav Šimáček v Čenstochové.

Fota: archiv Diecézního centra pro mládež (Hradec Králové)

Foto: Marie Kyliánová

Záběr na kostel před tornádem.

Foto: Palickap, Wikipedia

Na pobořenou věž kostela v Moravské Nové Vsi byly umístěny dva symboly naděje – kříž a česká státní vlajka.

S modlitbou vše překonáme

ČLOVĚK V DNEŠNÍ DOBĚ

Pětačtyřicetiletý P. Marián Kalina je velmi aktivní kněz. Ve školním roce se podílí na duchovní péči o slovenské vysokoškoláky, kteří studují v Brně, na prvním místě je však duchovním správcem farnosti Moravská Nová Ves, do níž spadají i obce Hrušky a Týnec. Moravská Nová Ves a Hrušky patří mezi obce nejhůře zasažené tornádem, které se přehnalo krajem 24. června 2021. Stovky farníků patera Kaliny přišly o střechu nad hlavou, v obou vsích jsou také poničené kostely a fara.

● Pane faráři, než si budeme povídat o tom, čím teď žijete nejvíc, povězte nám prosím, jak se stane, že se slovenský kněz ze Žiliny ocitne na Moravě?

Je to má odpověď na slova evangelia, která mi v duši stále ještě rezonují slovensky: „Žatva je velká, ale robotníkův málo.“ V době mého novokněžského rozhodování se vytvářela naše nově vznikající žilinská diecéze¹. Měla necelou stovku farností a asi 150 činných kněží. Brněnská diecéze měla okolo čtyři sta padesáti farností a kněží 250...

Původně jsem dokonce přemýšlel, zda jít na misie do ciziny, uvědomoval jsem si však jazykovou bariéru, a tak jsem se rozhodl, že nabídnu svou pomoc zde.

Podpořila mě v tom i má příbuzná – sestřička Hilda, vincentka, která stála i u zrodu mého kněžského povolání. Její slovenská komunita byla přesunuta komunisty do západních Čech a po pádu totality žila určitý čas v Brně.

● Na kterých místech brněnské diecéze jste působil?

Začal jsem jako kaplan u svatého Jakuba v Brně. Sedm let jsem pak působil na okraji Vysočiny, měl jsem na starosti farnosti Dolní Loučky, Žďárec a Olší u Tišnova. No a dalších sedm let jsem nyní na jižní Moravě.

● Díky nešťastné události s tornádem se z vás nechtěně stala ze dne na den mediálně známá osoba. Vnímáte nějaký mediální tlak, nebo to jde mimo vás?

Zájem novinářů je cítit. Nejdříve jsem se tomu chtěl vyhnout, ale radil jsem se s moudrými lidmi, kteří mi doporučili, že pokud to ustojím, ať média nevynechávám. Protože to, co se tu stalo, je potřeba sdělovat do světa, a od kněze to mnozí berou vážněji.

Zpočátku jsem se toho hodně obával, je pro mě těžké stát před kamerou, ale má zkušenost je nakonec jen pozitivní a jsem za ni vděčný. Všichni ti lidé z médií byli velmi citliví, nehledali senzaci, ale vnímali bolest lidí, o nichž jsme si povídali. Byli vstřícní, trpělivě čekali, když jsem v kolotoči vyřizování na ně neměl čas.

● Prostřednictvím médií se stala známou vaše bezprostřední zkušenost, že uprostřed mše se setmělo, vypnula se elektřina a pokračovali jste se svíčkami. Pak tlaková vlna rozrazila okna, věřící se schovali pod kůr, vy s ministranty do sakristie. Vyprávěl jste novinářům, že vám běžela hlavou myšlenka, že je to možná vaše poslední mše svatá. Máte ještě další vzpomínky?

Je toho ještě spousta. Například jsem myslel na eucharistii, kterou jsem musel nechat ležet na oltáři, když jsme se utíkali schovat. Ale tornádo eucharistii neznesvětilo, tu mohou zne-

světít jen lidé svým srdcem. Přestože svícny na obětním stole byly popadané, kostelem létaly tašky a dlažební kostky ze hřbitova, kalich s proměněnou krví i hostie zůstaly ležet na oltáři, jako by tam byly pevně přilepené. Kristus nás v tu chvíli neopustil, byl tam a nikdo nebyl zraněn, což je pro mě zázrak.

Další skutečnost jsem si uvědomil až zpětně – já jsem v ten čtvrtek, kdy byla slavnost Jana Křtitele, pomáhal mladší sestře v Praze s přestavbou bytu. Vracel jsem se odpoledne po ucpané dálnici a modlil jsem se, abych na večerní mši přijel včas. Kdyby mě mé ovečky čekaly marně a něco by se jim při tornádu stalo, vyčítal bych si to celý život.

● Jak nyní vypadá váš běžný pracovní den?

Každý den je trochu jiný, snažím se jej přijímat, jak nám ho Pán Bůh pošle.

Vstávám okolo půl šesté, abych se mohl v klidu asi hodinu modlit. Pak nastává intenzivní práce, na kterou naštěstí nejsem na faře sám, vznikl zde tým, který mi pomáhá jak s administrativou, tak se stavebními záležitostmi.

Přichází stovky telefonátů, emailů, organizujeme nabízenou pomoc dobrovolníků i odborníků. Přeposíláme konkrétní nabídky, třeba když se někdo ozve, že chce darovat auto, kontaktujeme potřebné rodiny.

Je s tím spojená řada administrativy, je potřeba sledovat farní účet, který máme rozdělený na dvě části – na pomoc rodinám, které přišly o střechu nad hlavou a na opravu kostelů a fary. Chci, aby peníze pro rodiny odcházely hned, nejlépe na konci dne.

Samozřejmě řeším řízení prací na obou kostelích a faře. Například dnes se podle pokynu statika za pomoci hasičů a dobrovolníků dobourává věž kostela v Hruškách. V Moravské Nové Vsi zase očekáváme dodávku krytiny, aby nám neteklo do zdejší fary.

Ale prvním posláním, které mám, je pomáhat lidem, kteří mě potřebují. Ať už jde o duchovní rozhovor, možnost svátosti smíření. Lidé si potřebují povyprávět o tom všem a ptají se: „Proč nás to postihlo?“ Častokrát se dotazují, zda je to Boží trest. Samozřejmě, že není. Potřebuji na rozhovory dost času, ale přišla mi veliká pomoc z biskupství – na určitou dobu jsem dostal na pomoc kaplana.

Podařilo se vytvořit podpůrný tým, kde jsou vojenští kaplani z protestantských církví a krizoví psychoterapeuti z Diecézní charity, od hasičů i armády.

● Na věži kostela v Moravské Nové Vsi není sice krov, ale přesto je tam kříž a vlajka...

Oslovil nás jeden dobrovolník z Adry, že by bylo pěkné, kdyby se na kostelní věž, nejvyšší vrchol v obci, dala vlajka, symbol státu, společenství. Já jsem souhlasil, ale zároveň jsem vnímal, že na domě Božím by měl být symbol kříže, ve kterém je naše vítězství. Protože ten původní, kovový, je poničený, pomocníci na faře vyrobili provizorní kříž ze dřeva, a tak tam máme oba symboly naděje.

● Cítíte se někdy bezradný či bezmocný?

V tom mám úplně jasno: Ne! Máme hodně problémů a starostí, často během hodiny musíme určitá rozhodnutí rychle změnit, pomoc, která byla žádána, se ukáže jako již vyřešená, ale jinde vyvstane potřeba jiná.

Například jedna rodina, která mi před dvěma dny děkovala za pomoc, a říkala, jak jsou šťastní, že už zakrývají střechu, mi právě telefonovala: „Pane faráři, zbořili sousedův dům a statik řekl, že i náš musí jít dolů.“

Díky Boží pomoci a síle shůry, díky modlitbám stovek nebo možná desetitisíců lidí, a díky všem spolupracovníkům nejsem bezradný, jen vyčerpaný...

● V těchto dnech se ale nevěnujete jen bezprostřední pomoci na místě... Kde jste právě teď?

Jsem na faře v Břežanech, kde probíhá náš každoroční farní tábor. Po tornádu jsem myslel, že jej nezvládneme. Třeba hlavní kuchařka přišla o dům, další organizátoři mají domy poškozené. Ale volali mi rodiče a prosili, že děti se na tábor celý rok těšily, měly by pozitivní zážitky a rodičům by se uvolnily ruce. Pomoc nám nabídly zdejší řeholní sestřičky a levné obědy zajistila místní restaurace. Tábor jsme poskytli dětem zdarma, jen za dobrovolný příspěvek. Já se obden vracím do své farnosti, z tábora vyřizuji telefonáty, ale těší mě pohled na radostné děti.

● Co vám teď leží na srdci?

Vím, že jsme lidé slabí, a že časem zapomínáme. Velmi bych chtěl všechny poprosit o modlitbu. V ní překonáme všechny problémy. Modlitba, která nám pomáhá vidět potřeby druhého, nás nyní spojuje, tak ať nám toto spojení vydrží.

Vím, že jsme lidé slabí a že časem zapomínáme. Mám velikou touhu: až lidé začnou stavět a obnovovat příbytky, aby to dobro, které se tak intenzivně na začátku projevilo, nám vydrželo navždy, nebo alespoň co nejdéle.

Foto: Radek Hanskut, Člověk a Víra

P. Marián Kalina vítá v Moravské Nové Vsi pomocného brněnského biskupa Pavla Konzbulu na mši svaté na poděkování za solidaritu. Díky urputné práci dobrovolníků mohla po deseti dnech po tornádu proběhnout uvnitř poničeného kostela.

Za rozhovor děkuje Irena Kyliánová

1. Byla zřízena z rozhodnutí papeže Benedikta XVI. v roce 2008 ze severní části nitranské diecéze a malé části diecéze banskobystrické.

Číslo účtu farnosti
1381673309/0800,
VS na podporu poškozených
farníků 777,
VS na opravu církevních budov 2222.
Více na www.farnostmnves.cz

Bud' pochválen, můj Pane...

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

Zastavení nad encyklikou Laudato si'

„Bud' pochválen, můj Pane, se vším svým stvořením! Bud' pochválen za naši sestru, matku Zemi, která nás živí a stará se o nás...” zpívá svatý František z Assisi s vděčností Bohu za svět kolem sebe. Umíme s takovou vděčností žít i my? K zamyšlení nad tím nás vybízí papež František ve své encyklice Laudato si', kterou vydal před šesti lety.

Co to konkrétně znamená? Encyklika nás především upozorňuje na to, jak jemně a bohatě je lidský život propojen s životy nejrůznějších jiných organismů a součástí naší planety Země. I když se téma vztahu mezi lidmi a přírodou stručně objevilo i v textech předchozích papežů, Laudato si' je první encyklika, v níž je tento vztah ve středu pozornosti.

Zaměřením na nepříznivé důsledky lidských aktivit na ostatní části naší planety Země papež souzní i s přírodovědeckou komunitou, která toto téma intenzivně zkoumá již stovek let a s velkou intenzitou nejméně od osmdesátých let 20. století. Na neblahé eticko-ekologické důsledky takzvané

ho „civilizačního pokroku“ upozorňovali již lékař Albert Schweitzer, politik Mahátma Gándí či oceánolog Jean Jacques Cousteau. Ze současníků k nim patří mj. popularizátor ochrany přírody David Attenborough, americký filosof a kulturní ekolog David Abram, politik a publicista Al Gore a rovněž mnozí ekologičtí aktivisté jako například studentka Greta Thunberg. Mezi českými osobnostmi posledních 50 let vzpomeneme publicistu Josefa Velka, ekologa Josefa Vavrouška a Bedřicha Moldana nebo geologa a publicistu Václava Cílka. Negativní stopu v mediálním prostoru bohužel zanechalo zlehčení a dezinterpretace celé problematiky, jejíchž protagonistou v českém prostředí je například ekonom Václav Klaus.

Přírodovědci zabývající se stavem planety encykliku přivítali. Oceňují, že papež se v charakteristice environmentálních problémů planety opírá o výsledky světově uznávaného vědeckého výzkumu. Podobně jako vědci i papež nabádá k takzvané dlouhodobě udržitelnému (jinými slovy moudrému) hospodaření s přírodními zdroji, zejména s vodou, půdou, surovinami

a v neposlední řadě s dalšími organismy. „Lidé dobré vůle“, které papež encyklikou oslovuje vedle věřících, tento cíl formulují například jako „zanechat planetu v dobrém stavu pro potomstvo“. Je tedy Laudato si' encyklikou ekologickou? Mnozí její příznivci to tak vnímají. Argumenty pro to výstižně shrnuje Marek Orko Vácha ve své knize Tvář v tvář Zemi. Současné ale vidíme, že encyklika významně překračuje rámec ekologie jako přírodní vědy tím, jak dává do vztahu plundrování přírodních zdrojů s lidskou bídou.

Ve čtvrté kapitole encykliky Laudato si' papež František zavádí nový pojem: **integrální ekologie**. Má-li se společnost jako celek chovat přátelsky k přírodě, musí v ní též panovat bratrství mezi lidmi. Papež říká: „*Neexistují dvě oddělené krize, tedy krize životního prostředí a krize sociální, nýbrž jedna komplexní sociálně – environmentální krize. Směry řešení vyžadují integrální koncepci potírání chudoby, navrácení důstojnosti vyloučeným lidem a zároveň péči o přírodu.*“ Ve smyslu globálním i regionálním totiž důsledky drancování přírodních zdrojů postihují

především chudý, méně rozvinutý svět. Nalézáme zde příznačný soucit papeže s lidmi nejohroženějších vrstev, často materiálně živořících a plně závislých na stavu přírodních a sociálních systémů ve svých domovských oblastech. Jestliže chceme milovat své bližní, své bratry a sestry, nemůžeme přece ničit předpoklady k jejich životu!

Aby společnost mohla takto fungovat, musí být podle papeže její prioritou **obecné dobro**. Znamená to, že každý člověk na Zemi má mít možnost dosáhnout slušné úrovně života. Předpokladem je sociální mír ve společnosti, založený na uznání důstojnosti každého člověka. Tento papežův podnět kontrastuje s většinou představou, že v demokratických společnostech všechny ekonomické problémy vyřeší „svobodná ruka trhu“. Dnes již existují vědecké studie, které ukazují, že tomu tak není, avšak jsou spíše ojedinělé a nejsou příliš známé, protože stojí mimo hlavní proud ekonomie. Je tedy Laudato si' encyklikou sociální? O tom není pochyb. Určitě tak vnímají její poselství „lidé dobré vůle“, kterým leží na srdci osud ostatních lidí a spravedlivé uspořádání společnosti. Pro věřící však encyklika může být ještě něčím víc. Můžeme totiž vnímat její rozměr duchovní. Duchovní rozměr je jistě samozřejmostí u všech encyklik. Ale jak konkrétně můžeme tento rozměr integrovat do svého vlastního života?

Můžeme se řídit výše zmíněnými **rozměry encykliky: ekologickou, sociální a duchovní**. Podle osobní situace a založení tyto tři rozměry mohou mít v našem životě různou konkrétní podobu. Někteří věřící svědčí o **ekologické konverzi**. Myslí tím soustředění na to, aby vlastním životním stylem co nejméně zatěžovali planetu. Principy jsou známé: omezit množství odpadů třeba tím, jaké produkty kupujeme, kupovat přednostně místní potraviny, jíst méně masa, dávat přednost třeba dražším, ale trvanlivějším výrobkům (od spotřebičů po šaty a boty), své věci pokud možno opravovat a prodloužit tak jejich životnost, dále prodloužit jejich životní cyklus třeba tím, že nepotřebnou věc daruji nebo prodám někomu dalšímu, méně jezdit autem a více chodit pěšky (což prospívá i našemu fyzickému zdraví), nepřetápět budovy, šetřit vodou, podporovat výsadbu zeleně a recyklaci vody na vlastních i obecních pozemcích, podporovat občanské iniciativy zaměřené na zadržení vody v krajině a recyklaci vody v obcích –

a hlavně mít otevřenou mysl, protože v oblasti recyklace odpadů a obecně v péči o životní prostředí jdou znalosti a rozvoj technologií velmi rychle kupředu.

Můžeme také **podpořit rozvoj ekologické gramotnosti** a hlavně schopnosti žít ekologicky v chudších oblastech světa. Vyžaduje to určitou míru informovanosti o možnostech, které máme. Obvykle se omezuje na zasílání finančních darů, ale i to je vítáno. Smysluplná je například účast v programu Adopce na dálku, kterou přispíváme ke vzdělání lidí v chudých oblastech světa, nebo finanční účast na programech organizace Člověk v tísni. Role dobrovolníků v oblastech zasažených chudobou asi není pro každého. Nicméně kdo se pro ni rozhodne, získá příležitost pomáhat tam, kde se lidská chudoba pojí se zdevastovaným prostředím tím nejsyrovějším způsobem. Paradoxně je možné „pomoci přírodě“ sociální prací. Existují studie ukazující, jak komunitní spolupráce založená na respektování hodnoty všech členů společenství (včetně role ženy) napomáhá rozumnému využívání přírodních zdrojů jako například vody.

A konečně aspekt, který nás vrací zpět ke svatému Františkovi: vždyť úcta k veškerému stvoření a vděčnost za ně jsou hodnoty duchovní. „Lidé dobré vůle“, kterým stav naší přírody a planety leží na srdci, se opírají o vědecká fakta a o intuici. Mnohým z nich

je vlastní také hluboké osobní naladění pro krásu a harmonii přírody. Mnozí myslí na ty, kteří přijdou po nás. Mají naše děti podědit vyčerpané zdroje, znečištěnou planetu a biodiverzitu ochuzenou o mnoho vyhynulých druhů? Avšak křesťané mají ještě další pevný bod. Tím je vědomí, že jsme součástí velkého celku Božího stvoření. Možná si nejsme jisti, jak toto povolání promítnout do našeho konkrétního života. Nicméně vždycky se můžeme za dobro naší planety modlit – tedy zařadit toto téma do své osobní modlitby a podle možností i do modliteb komunitních. A pak – budme otevření k vedení Duchem Svatým: vždyť kráčíme po cestě, která je pro nás pro všechny v mnohém nová...

Hana Čížková,
Jiří Šenkýř a Lukáš Šimek

Počínaje **Světovým dnem modliteb za péči o stvoření** 1. září a konče svátkem svatého Františka z Assisi 4. října bude probíhat **Doba stvoření**. Během ní lze slavit Boží dílo stvoření, děkovat za ně a věnovat zvláštní pozornost vztahům mezi sebou navzájem a s celým stvořeným světem. Inspiraci lze najít například na **www.zitlaudatosi.cz**, kde je též k dispozici český překlad společné modlitby pro Dobu stvoření 2021.

Ilustrační foto: Pezibear Pixabay

Osmáci z Břeclavi se vypravili na pomoc
spolužačce z Hrušek,
jejíž dům byl zasažen tornádem.

Foto: Irena Kyliánová

Kdo rychle dává, dvakrát dává

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

V Prušánkách na jižní Moravě žijí Helena a Jiří Hájkovi. Obrátili jsme se na ně s prosbou, aby nám dali nahlédnout do toho, co prožili a prožívají v blízkosti míst postižených tornádem.

Stalo se to na svatého Jana. Rychlá bouřka nás překvapila. Bylo sedm hodin večer, když začaly padat kroupy velké jako jablka. S dětmi jsme zapálili svíčku hromničku a domluvili jsme se, že se budeme modlit, než to přestane. Trvalo to asi dvacet minut.

Vůbec jsme nevěděli, že pár kilometrů od nás přes pole řádilo tornádo. Televize ani internet nešly, najednou bylo ticho. Postupně jsme dostávali zprávy a telefonicky jsme se dovídali, co se stalo. Od nás na jih tornádo zasáhlo všech nejblížeš obce.

V NEMOCNICI

Pracuji v nemocnici Hodonín jako centrální sanitář. Začali chodit pacienti z Pánova – část města Hodonín, kterou zasáhlo tornádo – a od nich jsme se dozvěděli o silném větru, který bral střechy. Později vyšlo najevo, že to bylo tornádo. Lidé chodili většinou s tržnými ranami, zlomeninami atd. Všichni měli jedno společné: šok. Vzpomínám si, jak zahřmělo, a lidé začali křičet: „Už né!“ Ležící na vozících, které dovezli z poničeného domova důchodců, si automaticky zakrývali rukama hlavu. Když jsem vozil pacienty, uklidňoval jsem je, že už jsou v bezpečí, že se o ně postaráme.

Jedna moje kolegyně sestřička utrpěla těžký otřes mozku. Když chtěla zavřít okno, taška ze střechy proletěla oknem

a zasáhla ji. Vezl jsem ji po zašití hlavy z CT na oddělení, položil jsem jí ruku na rameno a uklidňoval ji, že je v bezpečí u nás v nemocnici. Vyprávěla mi, že jediné, co si z té události pamatuje je, jak jsem ji vezl na oddělení, a děkovala mi.

Lidé mi vyprávěli, jak vír vzal psa z pokoje, odnesl ho a za tři hodiny se pes vrátil zpět. Jak se paní sprchovala v prvním patře domu, uslyšela hukot a tak seběhla z prvního patra do přízemí. Schovála si hlavu a zjistila, že dům je najednou bez prvního patra. Těch příběhů, co jsem vyslechl, je mnoho. Uvědomil jsem si, že lékařské ošetření je 50 % a druhých 50 % je o psychické podpoře. Chci poděkovat lékařům, sestřičkám a kolegům, jak jsme vše zvládli. A hlavně chci poděkovat Bohu, úžasné Lásce a jeho pomocníkům andělům strážným, kteří byli cítit v celé nemocnici. To oni nám dali sílu a pomohli udržet si nadhled, a s láskou a porozuměním se k pacientům chovat.

OKAMŽITÁ POMOC

Další den už jsem přijel z práce s informacemi od svých kolegyně, které měly zasažené domy. Ukázalo se, že je akutní potřeba elektrocentrál, kanystrů a benzínu. Helence se ozývali přátelé a známí, že by rádi konkrétně pomohli, tak jsem vybral naše úspory na opravu střechy, nakoupil potřebné věci a odvezl je na místo určení. Od vysloveného požadavku **do tří hodin byly na místě konkrétní věci**. Věřil jsem, že Pán se postará. A postaral se. Latinské přísloví říká, že **kdo rychle dává, dvakrát dává**. Díky Helence, která rozeslala výzvu, se ozvali přátelé, kteří přispěli na aktuální požadavky. Ozývali se i další, že chtějí přispět... Díky tomu se nám podařilo zprostředkovat další konkrétní finanční pomoc. Je úžasné, že na každém místě v republice je někdo z lidí ochotných konkrétně se zapojit. A tak můžeme rychle reagovat a okamžitě pomoci. Rádi bychom poděkovali všem, kteří se do pomoci zapojili.

Helena a Jiří Hájkovi

Náměstí
Moravské
Nové Vsi
pár dní
po přeházení
tornáda.

Pro pomoc postiženým tornádem lze v rámci Hnutí fókálare použít stejný účet a variabilní symbol jako u sbírky pro zasažené covidem-19, tj. číslo účtu:
474026843 / 0300,
variabilní symbol: **557,**
poznámka pro příjemce:
Morava.

Kromě odbornosti je důležité být pro lidi

POSEZENÍ S ONKOLOŽKOU

MUDr. Jana Cvejnová se na liberecké onkologii léta věnovala především radioterapii. Její druhou specializací je lymfologie, které se věnuje i po odchodu do důchodu. Důležité pro ni vždy bylo sloučit práci s péčí o rodinu se čtyřmi dětmi.

Jak jste se rozhodla pro lékařskou profesi?

Oba rodiče byli lékaři, já jsem však ještě na gymnáziu složitě hledala. Uvažovala jsem o práci v laboratoři. Postupně jsem se rozhodla pro studium medicíny a zjistila jsem, že mě daleko víc přitahuje práce s lidmi než třeba mikrobiologie nebo biochemie.

Po studiích v Praze jste se vrátila do rodného Liberce a našla práci na onkologii. Proč právě zde?

Vdala jsem se během studií a s manželem Zdeňkem, též Liberečanem, jsme směřovali zpátky. Necítila jsem se na vědeckou práci, chtěla jsem pracovat jako praktická lékařka. Zdálo se mi, že to bude nejlépe slučitelné s životem rodiny. Měli jsme už malou Lidušku, která dost stonala, a tak jsem s ní byla hodně doma. Takže „kolečko“ v nemocnici, tedy praxe předepsaná pro praktické lékaře, mi ubývala pomalu. Do roka od nástupu se pak narodila Andulka. Když holčičky povyroستly, byla jsem poslána na zástup na onkologii. Nepatřilo to do programu pro praktiky, tak se mi nechtělo. Ale to prostředí mě oslovilo, bylo komunikativní, lidské a vstřícné. Také tam byla o hodinu kratší pracovní doba, což bylo pro rodinu příznivé. Takže jsem zůstala.

Na co jste se v tomto oboru zaměřila?

Při nástupu – v roce 1988 – onkologie ještě nebyla moc diferencovaná, všichni dělali všechno. Používalo se pět šest chemoterapeutik a ozařování, z dnešního pohledu velmi primitivní. Ale atestaci jsem skládala z radioterapie, na kterou jsem se specializovala.

Později jste se specializovala i na lymfologii. Co to obnáší?

Zabýváme se vedlejšími účinky onkologické léčby, špatně fungujícím mízním systémem a otoky, většinou končetin. Tyto pacienty sleduji dlouhodobě, procházím s nimi tedy různými obdobími, někdy i komplikacemi či recidivami onkologického onemocnění.

Setkávám se ale i s otoky vrozenými, někdy též u dětí. Jde o to pacienta provázet a naučit ho o končetiny správně pe-

čovat, motivovat ho a doporučit mu potřebné zdravotní pomůcky.

Setkáváte se s vážně nemocnými pacienty. Co vám v kontaktu s nimi pomáhá?

Jsem přesvědčená, že kromě odbornosti je důležité být pro lidi, mít je zkrátka rád. Pracovala jsem určitou dobu na lůžkovém oddělení, u pacientů, kteří šli k definitivnímu odchodu. V takových situacích se snažím odevzdávat Bohu, hlavně při mši, to, co už jako člověk a lékař nemohu zařídit. Kromě víry je pro mne zásadní pomocí rodina. Ve vztahu k nemocným mi také pomáhá vnímat v nich určitým způsobem trpícího Ježíše. Vždycky jsem se také snažila, aby pacienti měli pocit, že na ně mám čas, i když někdy je to náročné, protože práce se stává složitější a administrativy i techniky kolem je hodně, což někdy znamená zůstat v práci déle.

Medicína se rychle vyvíjí... Je zvládnutelné vše sledovat?

Je to hodně náročné a nelze pojmut všechno. Ale v onkologii jde o týmovou práci, takže jsem vždycky věděla, že můžu s někým konzultovat.

Asi není vždy jednoduché skloubit profesi s péčí o rodinu...

Není, ale dostala jsem k tomu velké dary – Zdeňka, který byl ochotný péči o děti nést společně, a babičky. Liduška se narodila ještě za studií a Zdeňkova maminka ji celý školní rok jezdila hlídat. A když se narodila třetí dcera, moje maminka šla do důchodu a hodně mi pomáhala zase ona.

Za rozhovor děkuje Ludmila Šturmová

Foto: archiv rodiny Cvejnovy

Ilustrační kresba: Petr Ettler

„Kdo chce být první, ať je ze všech poslední a služebníkem všech.“

(Mk 9,35)

SLOVO ŽIVOTA

Září 2021

Na cestě s Ježíšem do Kafarna se učedníci mezi sebou živě dohadují. Když se jich však Ježíš zeptá, o čem se přou, nemají odvahu odpovědět. Možná proto, že se trochu stydí: snažili se totiž určit, kdo je mezi nimi největší.

Ježíš už víckrát mluvil o svém tajemném setkání s utrpením, ale pro Petra a ostatní učedníky je příliš těžké to pochopit a přijmout. Teprve po Ježíšově smrti a zmrtvýchvstání objeví, kým skutečně je: Božím Synem, který z lásky dává život.

Aby jim Ježíš pomohl být skutečně jeho učedníky, sedne si, zavolá si je k sobě a odhalí pravou povahu „evangelního prvenství“:

„KDO CHCE BÝT PRVNÍ, AŤ JE ZE VŠECH POSLEDNÍ A SLUŽEBNÍKEM VŠECH.“

Navzdory slabostem a strachu učedníků má v ně Ježíš důvěru a povolává je, aby ho následovali a sdíleli s ním jeho poslání: sloužit všem. Na mysl se vrací nabádání apoštola Pavla filipským křesťanům: „Nic nedělejte z hašteřivosti nebo touhy po prázdne slávě, ale z pokory ať každý z vás pokládá

druhého za lepšího, než je sám. Nikdo z vás ať nehledí jenom na vlastní prospěch, ale i na prospěch druhých. Mějte v sobě to smýšlení, jaké měl Kristus Ježíš.“¹ Sloužit máme ne jako otroci, kteří jsou ke své práci nuceni, ale jako svobodní lidé, kteří velkoryse nabízejí svoje schopnosti a síly, kteří se činí ve prospěch ne jedné skupiny, nějaké části, ale všech, kteří jejich pomoc potřebují, bez výjimek a bez předpokladů.

I my jsme dnes povoláni k tomu mít mysl i srdce otevřené, abychom viděli potřeby druhých a starali se o ně, abychom aktivně navazovali autentické lidské vztahy, aby naše schopnosti přispěly ke společnému dobru, abychom každý den znovu začínali navzdory svým pádům. Je to výzva k tomu, abychom neusilovali o přední místa, ale přispívali ke společné cestě k univerzálnímu bratrství jako jediné možné budoucnosti.

„KDO CHCE BÝT PRVNÍ, AŤ JE ZE VŠECH POSLEDNÍ A SLUŽEBNÍKEM VŠECH.“

Když Chiara Lubichová komentovala tato Ježíšova slova, navrhla, jak je uvést v konkrétní skutky: „Zvolme si spolu s Ježíšem poslední místo v nesčetných příležitostech, které nám nabízí každodenní život. Byl nám svěřen důležitý úkol? Nemysleme si, že jsme ‚někdo‘, nedopřejme prostor pýše a namyšlenosti. Pamatujme na to, že nejdůležitější je milovat bližního. Využijme nové situace k ještě lepší službě bližnímu a nezapomeňme se starat i o zdánlivé drobnosti, osobní vztahy, drobné denní povinnosti, pomoc rodičům, pokoj a soulad v rodině, výchovu dětí... Ano, ať se stane cokoli, pamatujme si, že křesťanství znamená milovat, a to především ty nejpоследnější. Když budeme takto žít, bude náš život neustálým budováním Božího království na zemi, a k tomuto úsilí Ježíš přislíbil všechno ostatní jako přídavek – zdraví, jmění, hojnost všeho..., co máme rozdávat druhým a stávat se tak rukama Boží prozřetelnosti pro mnohé.“²

„KDO CHCE BÝT PRVNÍ, AŤ JE ZE VŠECH POSLEDNÍ A SLUŽEBNÍKEM VŠECH.“

Ochrana společného domova je zvláště aktuální službou obecnému dobru, kterou můžeme sdílet s mnoha lidmi na světě a která je už léta silným tématem společného křesťanského svědectví. Připomeňme zejména, že ve stále rostoucím počtu církví začíná i letos měsíc září slavením Světového dne modliteb za péči o stvoření a celý měsíc až do 4. října je Dobou stvoření.

Komunita v Taizé při jedné z těchto příležitostí nabídla tuto modlitbu: „Bože lásky, zatímco zůstáváme ve tvé přítomnosti, učiň, ať dokážeme zachytit nekonečnou krásu toho, co jsi stvořil, všeho, co pochází od tebe, z tvého nevyčerpatelného soucitu. Kéž věnujeme více pozornosti druhým a celému stvoření. Uč nás odhalovat hodnotu všeho a učiň nás nositeli pokoje v lidské rodině.“³

Letizia Magri

1. Flp 2,3-5.

2. Ch. Lubichová, Slovo života na září 1985, taktéž v *Parole di Vita*, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), str. 334.

3. Srov. www.taize.fr/it_article24642.html.

Jan Ouška s manželkou Marií.

Co změnil jeden úraz

ŽIVOT ZE SLOVA

Při práci na stolní cirkulárce mi odmrštěný trámeček způsobil úraz v obličeji. V následujících dnech mi na traumatologii při několika operacích postupně vyndali prasklou oční bulvu, poskládali zbytky nosních kůstek, sešili nos a obočí. Místo kosti podočnicového oblouku mi voperovali oblouk z titanové sítky.

Největší obavu měli lékaři z puklé lebky, z níž mi do nosu protékal mozkomíšní mok, a z možné bakteriální infekce.

Po několika dnech jsem dostal oboustrannou embolií plic. Při ní jsem prožil zvláštní hlubokou zkušenost. Tělo se zmítalo na posteli a křičelo: „Já už to nevydržím! Já vám tady umřu!“ Ale to nebyly výkřiky strachu ze smrti. To bylo konstatování stavu. To křičelo tělo, které se dusilo. V těch samých chvílích

duše úplně v klidu říkala: „Pane, takhle vypadá odchod k Tobě?“

Hodiny prožité na lůžku mi umožnily promyslet a změnit můj vztah k majetku. Nemyslím tím vztah k majetku jakožto ke jmění, ale i k majetku jakožto k věcem, které jsem celý život používal. Byly to různé stroje a nářadí, které mi umožňovaly dávat do společného své talenty. Jednou z hříven byla i jakási konstruktérská představivost a manuální zručnost. Na té samé cirkulárce a hoblovce jsem během let vyrobil například dvojce dubové schody, od vyprojektování až po jejich výrobu a smontování. Až teď, při celkem primitivním řezání, Hospodin dovolil – a stalo se, co se stalo. Nepochybně i to byla Boží láska, která skrze tuto bolest jistě přinese

něco dobrého. Ale své „hřivny“ musím postupně ztrácet – stárnu a řada je na mladších.

Nedávno jsme s manželkou začali pociťovat, že už nám docházejí síly i k péči o náš dům. Postupně zrála myšlenka dům prodat. Někdy přišly pochybnosti, zda to je dobré rozhodnutí. Ale přesto jsme, s důvěrou v Boží pomoc, začali prodej krátce před mým úrazem realizovat. Ten úraz nám dal jistotu, že to rozhodnutí bylo správné.

Udělal jsem s novými majiteli dohodu, že v části domu budeme moci bydlet jako „na vejminku“ až do konce života.

Celou dobu pobytu v nemocnici se za mne mnoho lidí modlilo a jsem jim za to vděčný.

Při svých modlitbách jsem říkal: „Chceš-li to Ty, Pane, chci to i já.“ Obracel jsem se na své patrony; od křtu mám svatého Jana Křtitele a svatého Václava, a od biřmování svatého apoštola Petra.

Jeden známý kněz mi na začátku pobytu v nemocnici přivezl Eucharistii a pomazal mě olejem svatého Charbel, který si přivezl z Libanonu. Krátce nato mi přestal mok kapat z nosu a lékaři začali mít naději, že se puklina zacílí a sroste.

Díky všem modlitbám a přimlouvám světců se začal zlepšovat můj zdravotní stav a několik lidí mi řeklo: „To je zázrak, že ještě žijete.“

Jeden nemocniční kaplan mi několikrát přinesl Eucharistii. Kromě něj tam za mnou byla dvakrát jako kaplanka jedna evangelická farářka. Při jedné návštěvě jsem jí vyprávěl o svém smutku z toho, že ještě nemohu jít domů. Dlouho mě držela za ruku a modlila se za mne. Po propuštění z nemocnice jsme si ještě mailovali.

Podle návštěv kaplanů lékaři a sestřičky usoudili, že jsem věřící. Při poslední velké vizitě, když mě paní primářka propouštěla domů, řekla: „Vy byste měl všem vašim andělům strážným děkovat, že to takto dopadlo.“ S úsměvem jsem jí odpověděl: „Co myslíte, že jsem tady celou tu dobu dělal?!“

Když jsem před odchodem z nemocnice čekal na chodbě na propouštěcí zprávu, tak mě tam ještě zastihl ten kaplan. Vyprávěl jsem mu zkušenost s embolií a s „odevzdáváním věcí a talentů“. Poslouchal velmi pozorně a po chvíli ticha řekl: „Ano, tak je to správně.“

Jan Ouška

Foto: archiv J. Oušky

Ilustrační foto: Lars Nissen, Pixabay

Nástroje kolektivní spirituality

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Přinášíme další část představení kolektivní spirituality Hnutí fokoláre a toho, co je pro ni typické.

BRATR

V životě společenství známe i samotu a mlčení proto, abychom mohli dobře naslouchat Božímu hlasu ve svém srdci a uskutečňovat Kristovu výzvu uzavřít se k modlitbě ve svém pokoji a ponořit se do spojení s Bohem, tak jako to dělal On na hoře; také proto, abychom se vyhýbali neužitečným slovům. Před druhými utíkáme tehdy, když nás vedou ke hříchu, ale obvykle bratry přijímáme, a v bratru, v každém bratru, milujeme Krista, který v něm může žít anebo se znovu zrodit i díky námi poskytnuté pomoci. Chceme se s bratry sjednocovat v Ježíšově jménu, abychom měli zaručenou jeho přítomnost uprostřed nás (srov. Mt 18,20).

V individuálních spiritualitách se nacházíme jakoby v nádherné zahradě (v církvi), kde pozorujeme a obdivujeme především jeden květ – Boží přítomnost v nás. V kolektivní spiritualitě milujeme a obdivujeme všechny květy zahrady a každou Kristovu přítomnost v lidech. Milujeme ji jako svou vlastní.

Protože však naše cesta není a nemůže být výhradně „komunitární“ a je také plně osobní (musíme si uvědomit, že před Boží soud předstoupíme sami), je naší všeobecnou zkušeností, že když se ocitneme sami poté, co jsme milovali bratry, nacházíme v duši spojení s Bohem. Stačí například, abychom vzali do ruky knihu a začali dělat meditaci, a On v našem nitru chce s námi hovořit. Můžeme tedy říci, že ten, kdo jde k bratru správným evangelním způsobem, to znamená, že miluje, jak nás to evangelium učí, skončí tím, že je více Kristem a více člověkem.

SLOVO

Protože se snažíme být sjednoceni s bratry, milujeme zvláštním způsobem slovo, které je prostředkem komunikace.

V Hnutí fokoláre se hovoří o „sjednocování se“¹⁴ s bratry pomocí „techniky jednoty“¹⁵, až dokud bratr nebo bratři nejsou plně přesvědčeni, že jsou milováni, a dokud nenajdou i oni odvahu k lásce a sami nevstoupí do života společenství.

Zodpovědní hovoří s ostatními členy v osobních rozhovorech, aby se přesvědčili, že jsou vytrvalí v životě dokonalosti (kdo nejde vpřed, jde zpět) a aby jim dali světlo, radu a poučení. Díky tomu, že se vždy a úplně zbaví sami sebe, mohou očekávat, že jim Duch Svatý vnukne správné slovo pro daného člověka a pro danou chvíli.

V jednotlivých společenstvích se sdělují osobní zkušenosti s uskutečňováním Slova života¹⁶ nebo se svým duchovním životem, s vědomím toho, že oheň, který se nešíří, uhasne a že osobní sdílení má velkou duchovní hodnotu. Krásné vysvětlení k tomu podává sv. Vavřinec Giustiniani, který říká: „Nic na světě nevzdává Bohu větší chválu a neukazuje, jak je chvályhodný, než pokorná a bratrská výměna duchovních darů. Právě takováto výměna prospívá lásce, která nemůže rozkvétat o samotě. ... Je ... Pánovým příkazem tuto ctnost stále uplatňovat slovem i skutkem ve prospěch našich bratrů. Proto tedy ti, kdo nechtějí narušovat jeho zákon a být souzeni jako duše nedbající o spásu bratrů, ti, kdo dostali nebeské milosti, ať se všemožně snaží předávat ostatním nebeské dary, jež jim byly dány, a především ty, které mohou pomáhat na cestě k dokonalosti.“¹⁷

(Pokračování příště)

Chiara Lubichová

(Převzato z knížky *Cesta ke společenství*, nakladatelství Nové město, Praha 2005)

14. Jedná se o postoj, o němž hovoří sv. Pavel a který spočívá ve sdílení radostné nebo bolestné situace bližního, jeho pocitů a jeho mentality. „U slabých jsem se stal slabým... Pro všechny jsem se stal vším...“ (1 Kor 9,22).

15. Je to způsob chování odvozený z evangelia a ze sv. Pavla, který autorka shrnuje takto: „Milovat všechny, milovat jako první, milovat jako sebe, sjednocovat se a milovat v bližním Ježíše.“ Nazývá ho „uměním milovat“ a ve svém konečném důsledku, protože vede k jednotě, je označován jako „technika jednoty“ – pozn. vydavatele.

16. Slovo života (srov. Flp 2,16) je věta z evangelia s vysvětlujícím komentářem, kterou se v Hnutí fokoláre snaží uvádět vždy po určité období do života – pozn. vydavatele.

17. Sv. Vavřinec Giustiniani, *Disciplina e perfezione della vita monastica*, Řím 1967, str. 4.

Chiara ve školních škamnách: co si odtud odnesla?

Z Hnutí FOKOLÁRE

Návrat ke kořenům

2. část článku, který pojednává o tom, jaký byl vztah Chiary Lubichové ke studiu, k poznání

Chiara Lubichová jako učitelka, Trident, začátek čtyřicátých let.

Foto: archiv Centra S. Chiara Media

Nemáme úplně přesné a vyčerpávající informace o tom, jaké autory Chiara během svých studií četla. Z biografických zpráv od prvních fokolarínek a z určitých náznaků od jejího bratra Gina, s nímž byli intelektuálně spřízněni, víme, že mezi ně patřila jména, která nám dnes – pokud nejsme odborníky na filosofii nebo spirituální teologii – příliš neříkají, ale ve své době patřila k tomu nejvíce avantgardnímu, co katolický svět nabízel.¹ Byli to autoři, kteří se stavěli proti povrchnímu byrokratickému křesťanství a burcovali svědomí v duchovní i sociální sféře. Představovali Krista jako vzor svatosti, v němž každá spiritualita nachází svůj základ.

Studium na učitelském ústavu zakončila Silvia v roce 1938 „s vyznamenáním“. Její bratr Gino tehdy studoval medicínu v Pavii, protože získal stipendium od diecéze. Opět se nabízel otázka, zda by i ona mohla pokračovat ve studiu, které měla tak ráda a byla v něm tak úspěšná. Mohla by i ona získat nějaké stipendium, podobně jako Gino? Taková možnost se ukazovala na Fakultě sociálních věd a filosofie Katolické univerzity v Miláně. Bylo třeba předložit žádost s přílohou přehledem studijních výsledků, složit přijímací zkoušku a... čekat na rozhodnutí.

Pokusila se toto stipendium získat, ale snad i proto, že neměla žádné doporučení od vlivných osob, se pro ni mezi třiceti vybranými uchazeči místo nenašlo. Její velká touha dozvědět se na katolické univerzitě více o Bohu se nesplnila. Uprostřed slz zklamání, které nemohla utišit ani maminka, však zaslechla, jako by jí Ježíš říkal: „Já budu tvým učitelem.“

Chiara se tedy začala naplno věnovat své učitelské profesi; kromě toho se angažovala v Katolické akci a později i ve Třetím řádu sv. Františka. Pochopila, že charisma, které jí Bůh o několik let později poslal, je nadmíru jasným důkazem naplnění příslibu, že On bude jejím učitelem.

Ještě jednou, v akademickém roce 1943–4, se zapsala na univerzitu, tentokrát v Benátkách. To už bylo v době, kdy měla kolem sebe první následovnice, kterým bylo třeba se plně věnovat, a kdy pocítila, že má naplno vstoupit do školy Ježíše Učitele. Bylo to právě tentokrát, kdy definitivně odnesla knihy na půdu. Ve světle toho, co víme o její lásce k vědění, si uvědomujeme, že to pro ni nebyl jednoduchý krok. Však sama při-

znává, že ve chvílích, kdy nebyla v jejich fokoláre jednota, na odložené knihy ukápla nejedna slza na znamení lítosti nad tím, co opustila.

Když v následujících letech opět brala knihy do ruky, bylo to proto, aby ve světle církevní tradice a nauky jejího učitelského úřadu se konfrontovala s tím, co jí dal Bůh pochopit skrze dar charismatu. Osvědčila tím starou zásadu církevních otců *fides quaerens intellectum*: víra žádá poznání.

Různé školy a studijní programy, které během let v Hnutí fokoláre vznikaly, ať už to byla Lidová mariánská univerzita, Škola Abba nebo Univerzitní institut Sophia, byly a jsou vedeny stejnou „metodologií“: silnou osobní i komunitární zkušenost s Bohem, která vede člověka k moudrosti, reflektovat ve světle studia, které ji staví na solidní základ. Víra a rozum se stávají spojenci na cestě člověka k Bohu, jak tomu bylo u Chiary po celý její život.

Jiří Kratochvíl

Použitá literatura:

- Maurizio Gentilini, *Chiara Lubich. La vita dell'unità tra storia e profezia*, Città Nuova, Roma 2019.
- Nino Carella, *Silvia prima di Chiara (la ricerca di una strada nuova)*, Città Nuova, Roma 2014.
- Franca Zambonini, *Dobrodružství jednoty. Interview s Chiarou Lubichovou*, Nové mesto, Bratislava 1992.

Chiara Lubichová o studiu

(Úryvky z knížky *V barvách duhy. Moudrost a studium, připravili Alba Sgariglia a Giuseppe Zanghì, Nové město, Praha 2002*)

● „Všichni známe první impuls, jímž mne v roce 1944 Ježíš požádal, abych zanechala studia a odložila knihy na půdu. Přestože k tomuto rozhodnutí vedla vnější příčina, totiž počáteční rozvoj Díla, který vyžadoval mou plnou přítomnost, byl zde také ještě jeden velice důležitý důvod. Ve své hluboké touze po pravdě jsem totiž pokládala za nesmyslné hledat pravdu ve studiu filozofie, když jsem ji mohla nalézt v Ježíši – vtělené Pravdě. Zanechala jsem studia, abych následovala Ježíše.

Pán nechtěl, abych zanechala studia jen proto, aby mi dal například nadpřirozená zjevení, ale i proto abych se na své cestě za ním podílela na plnosti života. V tomto životě jsem pak našla nové světlo, vždyť kdo miluje Boha (a kdo jej následuje), tomu se On zjeví (viz Jan 14,21). (...) Poté, co jsem se zřekla studia, (nebo lépe řečeno – po volbě, kterou Bůh ode mne žádal), přišlo světlo v hojnosti. To nám přineslo tu spiritualitu, kterou Bůh od nás očekával, spiritualitu, která den po dni postupně utvářela rozvíjející se Dílo. Toto světlo jsme nazvali ‚moudrostí‘. Křesťanskou moudrost, jak se domnívám, jsme obdrželi z Boží milosti, jestliže dala zrod takovému Božímu Dílu. (...) Přestože jsem studia zanechala v letech 1943–4, již v roce 1950 jsem viděla jako

nezbytné vrátit se ke knihám a studovat teologii.

Viděla jsem jako nutné podložit pevným základem mnohé intuice toho období.“ (str. 9–10)

● „Dali jsme Bohu jeho místo, a tedy můžeme a musíme se opět vrátit ke studiu, avšak ke studiu pro něj, ke studiu s Ježíšem-Mistrem přítomným mezi námi. (...) Intelektuální činnost je pro nás výrazem a projevem lásky k Bohu a bratřím, totiž té lásky, která je životem Krista v nás a mezi námi. Ta sahá od studia ke kontemplaci nebo opačně od kontempace ke studiu.“ (str. 11)

● „Studium pro nás nemá žádný význam, pokud není plodem naší lásky... Proč tedy chceme studovat? Proč nechceme se studiem nikdy přestat? Protože milujeme Boha a milujeme-li někoho a jsme do něj zamilovaní, pak se chceme o něm dovědět všechno, co můžeme. Chceme o Bohu vědět vše, co je možné, abychom se do něj zamilovávali stále více. Tak nebudou knihy zatěžovat naši duši, ale budou jako sláma v ohni – budou naši lásku zvětšovat.“ (str. 23)

● „Tak jako je naše láska k bratřím posilována naší intimitou s Bohem, tak také naše studium může a bude muset být posilováno naší láskou k Bohu.“ (str. 23)

1. Pro zájemce o hlubší poznání uvádím některá jména, která si lze vyhledat a blíže se s nimi seznámit: August Joseph Gratry, Jean Pierre De Caussard, bl. Columban Iosephus Marmion, Giovanni Papini, Domenico Giulioti a především bl. Antonio Rosmini, jehož dílo bylo původně na indexu, ale později se dočkalo rehabilitace.

Institut Sester od Dítěte Marie, k němuž patřila sestra Carolina Cappellová, která provázela Chiaru v jejím dětství.

Foto: Domenico Salmasso

Budoucnost ekonomiky společenství: poznáním posilovat činnost

Z Hnutí FOKOLÁRE

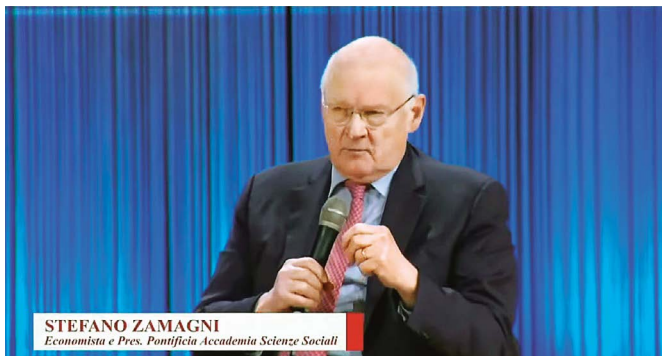

Foto: z videozáznamu

V minulém čísle jsme psali o 30. výročí vzniku ekonomiky společenství. V rámci on-line přenášného programu z Loppiana (Itálie) vystoupil Stefano Zamagni, ekonom a předseda Papežské akademie společenských věd. Přinášíme úryvek z jeho vystoupení, v němž vyzdvihl, jak ekonomika společenství přispěla k celkovému vývoji ekonomického myšlení.

„(...) Musím se vám přiznat, že když jsem přesně před třiceti lety poslouchal projev Chiary Lubichové v Brazílii, jímž zahájila projekt *ekonomika společenství*, velmi mě to zaujalo, řekl bych, že až šokovalo. Protože ekonomie jakožto věda používá mnoho slov jako bohatství, zisk, efektivita, produktivita, spravedlnost, ale nikoli slovo *společenství*. A pomyslel jsem si: „Jak může někdo jako Chiara, kdo nemá ekonomické vzdělání, přijít s intelektuální výzvou tohoto druhu?“ Musí v tom být zvláštní charisma, a dnes víme, že tomu tak skutečně je. To mě pozitivně naladilo. Začal jsem nad tím přemýšlet a říkal jsem si: „Jak je ale možné, že v dlouhé historii ekonomického myšlení během minulých staletí nebyl tento koncept nikdy na pořadu dne?“ Po několika letech jsem se však ponořil do prací Antonia Genovesiho, zakladatele občanské ekonomie, a pochopil jsem celou řadu styčných bodů mezi ekonomikou společenství a občanskou ekonomikou.

Ekonomika společenství měla samozřejmě z počátku mnoho problémů. Pamatuji si, že v roce 1994 organizoval MEIC (Církevní hnutí pro kulturu) v italském Ostuni v Puglii během léta kulturní semináře. V jedné prezentaci vedené slavným italským ekonomem se dvě čerstvě vystudované fokolarinky odvážily představit projekt ekonomiky společenství. Ten profesor začal namítat: „To jsou nesmysly, protože nevyhovují kritériu racionality.“ Já jsem byl také přítomen a zeptal jsem se ho: „A podle tebe skutek milosrdného Samaritána odpovídá kritériu racionality?“ Byl inteligentní, tak ihned pochopil. „Vidíš,“ pokračoval jsem, „jsi otrokem určitého paradigma, určitého způsobu myšlení, který jsi nasál při svém studiu,

aniž bys uvažil tento problém, protože racionalita, kterou máš na mysli, je racionalita funkční, ale vedle toho existuje také racionalita expresivní. A kdo řekl, že funkční racionalita je něco víc než ta expresivní? Nevíš snad, že ekonomika společenství vychází z modelu expresivní racionality? A expresivní tady znamená, že vyjadřuje určité charisma, protože charismata se vždy vyjadřují a přenášejí do historické reality.“

Ekonomika společenství umožnila obnovit myšlenkovou tradici občanské ekonomie, která vznikla v Neapoli v roce 1753. Dnes máme na mysli ekonomii a školu občanské ekonomie, jejímž představitelem je Luigino Bruni. Ale mějme na paměti i poslední významnou etapu, kterou je „Františkova ekonomie“, což není nic jiného než směsice občanské ekonomie – která je paradigmatickým, tedy pohledem na realitu, který se pak vtěluje do modelů, projektů a různých teorií – a ekonomiky společenství. Tato etapa je samozřejmě ještě v plenkách, ale jsem si jistý, že v blízké budoucnosti se dostane více ke slovu.

Na závěr bych chtěl použít jedno slovo, které se už bohužel minimálně sto let nepoužívá: *conazione* (= poučená akce; v italštině spojení slov *conoscenza* + *azione*, tj. znalost + činnost; pozn. překl.). Toto slovo použil před 2400 lety Aristoteles. Je výsledkem spojení znalosti a činnosti a znamená, že znalost musí být dána do služby činnosti a činnost nemůže být vykonávána a nemůže přinášet plody bez znalostních základů. To vše říkám proto, že výzvou budoucích třiceti let, a to platí ještě více pro ekonomiku společenství, je posílit znalostní složku. Až do nynějška měla zcela oprávněně přednost činnost, realizace. Je však třeba mít na paměti, že pokud není činnost neustále živena znalostmi, hrozí jí zánik.

Chiara Lubichová měla schopnost intuice, porozumění a před-vídaní i v tématech, která nespádala do její odbornosti. Přínos ekonomiky společenství k vývoji ekonomického vědeckého myšlení byl značný. Dnes o tom můžeme hovořit na našich univerzitách: profesor Luigino Bruni vede doktorský program občanské ekonomie a ekonomiky společenství na univerzitě LUMSA (Libera Università Maria Assunta) v Římě; zde v Loppianu je Univerzitní institut Sophia a ani na jiných univerzitách není již zapovězeno o ekonomice společenství mluvit. Z mého pohledu je to výborný, vynikající výsledek. (...)“

Lorenzo Russo

Videozáznam z akce konané u příležitosti třicátého výročí ekonomiky společenství v Loppianu s překladem do slovenštiny ke zhlédnutí na

<https://youtu.be/CvaAJTayBeo>

(odkaz též na www.nm.sk u článku Ekonomika společenstva za 30 rokov spojila ľudí naprieč celým svetom).

SummerJob 2021

Letošní dobrovolnická brigáda proběhla v osmi obcích po celé České republice (České Budějovice, Skočice, Benešov nad Černou, Oleška, Hrušky, Broumov, Vnoř, Černice) a jeden „job“ se konal i ve Vídni. Akce probíhala od neděle 4. do neděle 11. července a zúčastnilo se jí 90 mladých lidí, kteří pomáhali s údržbou kostelů, na zahradách, v domácnostech, statcích i v městském okolí.

Základními pilíři SummerJobu (SMJ) jsou jednota, práce a víra. Právě tyto hodnoty se účastníci snažili i během týdenní akce přinášet mezi lidi, u kterých práce probíhala.

Pracovní týden zakončila takzvaná „víkendovka,“ kde se sešli všichni, kteří se SMJ 2021 zúčastnili. Měli tak možnost sdílet své zážitky z míst, kde pracovali, poznat i jiné lidi a užít si pestrý program, který organizátoři právě pro ně připravili. Nechybělo dobré jídlo, hudba, party, společná modlitba a sdílení. Hlavními zodpovědnými za letošní SMJ byli Ludmila Seidlová a Jan Špaňhel ml. Rozhovor s ním si můžete pustit v archivu rádia Proglas: <https://zpravy.proglas.cz/13/nejde-jen-o-rezani-dreva-ale-hlavne-o-vztahy-s-mistnimi-rika-koordinator-summerjobu/>

Pojďme se nyní společně podívat na pár míst, kde SMJ probíhal. Vyzpovídali jsme zodpovědné osoby za daná pracovní území, za takzvané „joby“.

Černice

Foto: Máří Seidlová

ČERNICE, JIŽNÍ ČECHY Máří Seidlová

„Byli jsme skupina sedmi lidí. Tím, že nás nebylo tolik, byla lepší příležitost se osobně poznat. Pracovali jsme na místní faře, o kterou se starají manželé Balkovi, kteří zde v podnájmu žijí. Práce je tu nad hlavu. Mají i hodně domácích zvířat, takže kydání kozího chlívků byla opravdu výživná práce. Dále jsme pomáhali s hrabáním a přendáváním sena, sekáním dříví a obecnou prací na domě. Společně jsme zde strávili šest dní a bylo to opravdu skvělé.“

OLEŠKA, STŘEDNÍ ČECHY Tom Imlauf

„S manželkou Magdou jsme organizovali job v Olešce, kterého se zúčastnilo

celkem 10 lidí. Pomáhali jsme naší kamarádce, které před rokem tragicky zahynul manžel a ona tak zůstala sama na statku s dvěma roztomilými dětmi. Práce zde bylo opravdu dost. Začali jsme návozem dřeva na zimu do stodoly. Dále jsme (nejen muži) válčili s obřími špalky, které bylo třeba nařezat a nasekat. Někteří pleli záhony a další posekali celou zahradu křoviňákem. Došlo i na nějaké vyklízecí práce a realizaci dřevěné štitové stěny stodoly, aby do ní v zimě nepadal sníh. A také jsme si stihli pohrát s dětmi.

Hezký moment byl, když se k našemu jobu připojili i místní sousedé. Když totiž viděli naše silné summerjobačky, jak jedna za druhou jezdí s plnými košečky dřeva z návsi, připojili se spontánně k nim. Rázem tak bylo na jobu o to víc pracovníků. I sama paní domácí se divila, kdo že se to vlastně zapojil a z anonymního souseda se rázem stal milý pomocník.

Za pouhé dva dny práce jsme stihli všechno, co bylo na pomyslném listu naplánováno, a dokonce i něco víc. Na to, že náš job netrval dlouho, jsme stihli i úvodní seznamovací soutěž, společnou modlitbu v kostele či závěrečnou grilovačku pod mlsným dohledem dvou psů a doprovodného bečení místních oveček.“

Oleška

Foto: Tom Imlauf

Foto: Honza Špaňhel

Benešov nad Černou

BENEŠOV NAD ČERNOU, JIŽNÍ ČECHY Honza Špaňhel

„Benešov byla hlavní lokalita, na kterou jsme se zaměřili v rámci posledních třech ročníků SMJ. Letos sem přijelo 22 lidí, kteří mohli jemně zakusit klasický SMJ koncept. To znamená ráno rozřazení do *jobů* a každý den být s jinou partou v jiném prostředí. Celkem jsme zde měli domluveno 12 pracovních míst. Dva *joby* se odehrávaly ne daleko v Horní Stropnici a zbytek právě v Benešově u místních lidí, kteří potřebovali naši pomoc. S tím nám hodně pomohla paní starostka, která věděla, kde je naše pomoc potřebná. Všichni účastníci byli ubytováni na místní základní škole a také závěrečná víkendovka se odehrávala právě zde.

Letos se zúčastnilo spousty nováčků. Byli rádi, že i v této nelehké době mohou aspoň trochu zakusit pravou tvář SMJ, zároveň však v poklidu v menším počtu lidí, než je zvykem, a tak se lépe poznat a sblížit.“

HRUŠKY, JIŽNÍ MORAVA Lída Seidlová

„Náš *job* měl být původně v Jičíně, ale po tornádu na jižní Moravě jsme přemýšleli, jak pomoci, a garant našeho *jobu* Vojta zvládl operativně vše přesunout do potřebných obcí. Naše skupina čítala okolo 20 lidí. Bydleli jsme na dvou místech –

v Prušánkách a v Hruškách, kde jsme se pak společně scházeli na snídani a rozjížděli se na jednotlivé práce. Snažili jsme se působit ve všech obcích postižených tornádem. Některé práce jsme měli domluvené dopředu, některé nám přidělili na místních infostancích a na některé jsme přišli sami – když zbyla chvíle, šli jsme obcí a ptali se u jednotlivých domů, zda můžeme s něčím pomoci.

Nejvíce se hodily odborné práce, ale i my jich neznali jsme měli možnost se zapojit. Pomáhali jsme nosit, uklízet, stěhovat, stavět, čistit... mnohdy ale i třeba pouhým vyslechnutím místních obyvatel, jejich zážitků, trápení. Vidět na vlastní oči zkázu, kterou jsme předtím znali jen z médií, byla silná zkušenost. Zároveň jsme mohli zažít soudržnost obyvatel, ochotu pomáhat, spolupracovat s vojáky a hasiči, vážit si střechy nad hlavou. Podvečery a večery jsme trávili společně výlety po okolí,

Jižní Morava

Foto: Lída Seidlová

odpočinkem či ochutnávkou místních výrobků.“

ZÁVĚREČNÁ VÍKENDOVKA Lída Seidlová

Jako odměnu pro pracující a jako možnost se vidět společně a moci sdílet zážitky z jednotlivých pracovních míst připravil

SUMMERJOB COMEBACK

11. – 15. srpna 2021

CHYSTÁME SUMMERJOB COMEBACK!

Stejně jako minulý rok se i letos uskuteční SummerJob COMEBACK. Smyslem akce je vrátit se na místo, kde již dříve SummerJob působil, nezištně pomoci tam, kde je to potřeba a přinést sociální a duchovní oživení do dané oblasti. Vzhledem k aktuální situaci po tornádu na jižní Moravě bylo rozhodnuto o změně lokality. Budeme pomáhat v postižených obcích na Hodonínsku. Kapacita je již naplněná a my se těšíme na tento menší formát se stejnými základy a pilíři!

organizační tým závěrečnou víkendovku. Protože klasický SMJ by se letos konal v Benešově nad Černou, bylo příhodné sejít se právě zde. V pátek večer jsme si po příjezdu zahráli krátkou seznamovací hru a prožili mši svatou při svíčkách. Sobotní dopoledne patřilo sdílení našich zážitků z jednotlivých *jobů*, včetně promítání fotek. Odpoledne bylo pestré – v nabídce byly výlety po okolí, duchovní program či odpočinek. Večer jsme si opekli burty a zatančili si při koncertě Lovesong Orchestra. Zbytek večera patřil volné zábavě. V neděli jsme víkend i celý SummerJob uzavřeli poděkováním přípravnému týmu a závěrečnou mši svatou. Jsme rádi za všechny jednotlivé *joby* i za možnost operativní pomoci na Moravě, která byla možná jen díky upravenému formátu SummerJobu. Opět ale doufáme, že příští ročník už bude moci proběhnout tak, jak ho známe z předcovidových let!

Dvoustranu připravil
František Beneš

Závěrečná víkendovka v Benešově nad Černou.

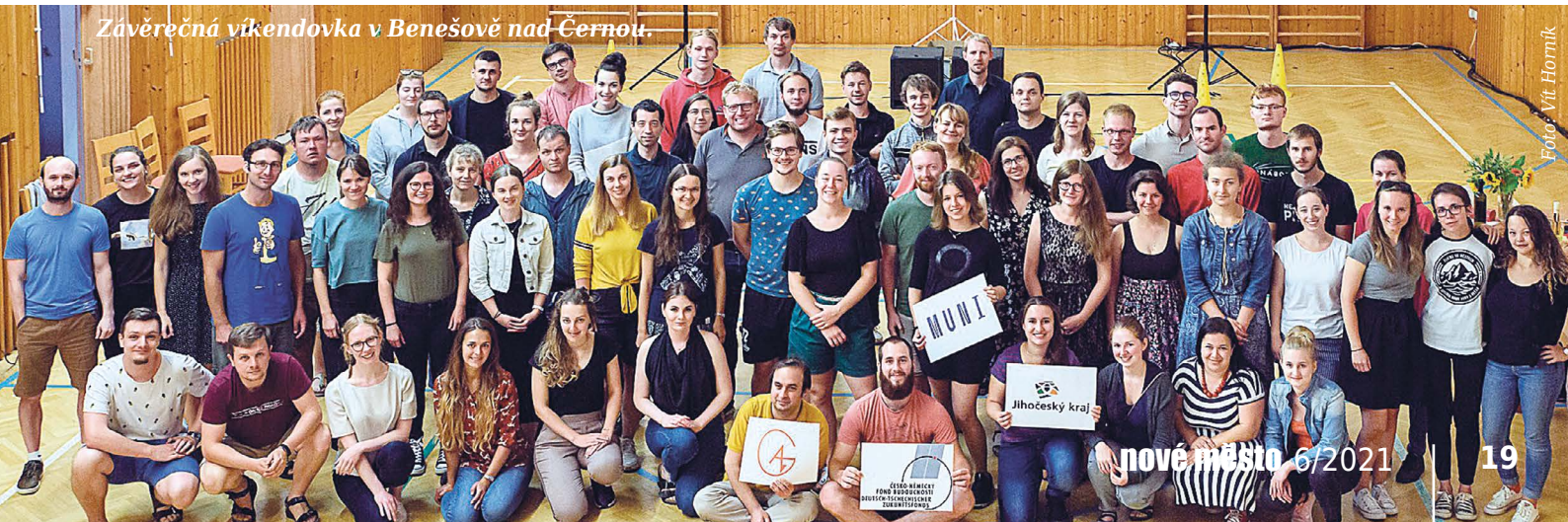

Foto: Vít Horník

Pomoc při opravě střechy,
které se zúčastnil
Karel Buchta
se synem Lukášem.

Foto: archiv Miklavže Hribara

Bez dlouhého rozmýšlení

Z Hnutí FOKOLÁRE

Pomoc přátelům v Srbsku

V uplynulých měsících se podařilo adresně pomoci některým rodinám a jednotlivcům ze Srbska, kteří se ocitli v těžkých situacích. Mluvila jsem s Jiřím Hájkem z Prahy z Hnutí fokoláře, který tuto pomoc spolu se Zdenkou Prudilovou koordinoval.

● Jak vznikla myšlenka pomoci právě v Srbsku?

Během jednoho zoomového setkání naši přátelé z fokoláře v Bělehradu vyprávěli o bídě, kterou někteří lidé v Srbsku prožívají. Mnoho lidí přišlo o práci, nemá jim kdo pomoci a pomalu nemají co jíst nebo třeba ani na základní léky. To vše je umocněno pandemií. Dlouho jsme se se Zdenkou nerozmýšleli a domluvili jsme se, že do toho jdeme.

● Jaké kroky následovaly?

Poprosili jsme bělehradské fokolaríny o podrobnější informace. Dostali jsme tabulku s přesně popsány potřebami konkrétních lidí: co potřebují, jaké částce to odpovídá a zda jde o pomoc jednorázovou či průběžnou. Tyto informace jsme pak v češtině poslali členům Hnutí

fokoláře u nás. Poprosili jsme, aby pokud by chtěli pomáhat, ať nám napíší komu konkrétně.

Mezi potřebnými byla například jedna rodina se synem na vozíku. Otec zemědělec si při nějaké nehodě pochroumal nohu a neměli zavedenou vodu, museli ji nosit. V tabulce bylo vyčísleno, kolik stojí přípojka na vodu a zednické práce kolem. Jiné rodině se zase až do konce roku pravidelně přispívá na léky.

Foto: archiv HF

Lepa Keljevićová, již byly amputovány obě nohy, je vděčná za pravidelné příspěvky na základní potřeby. Na snímku se synem, který jí pomáhá.

● S jakým jste se setkali ohlasem?

Musím říct, že jak reakce od lidí u nás, tak zpětná vazba ze Srbska, byly velmi dojemné. Podařilo se pokrýt potřeby za více než půl milionu korun. Dary poslali jednotlivci nebo skupiny – zapojili se mladí, celá společenství, někteří kněží, kteří tuto možnost vyhlásili ve svých farnostech atd. Přišly reakce nejen od členů Hnutí, ale i od dalších lidí, kteří se o tom dověděli. Zároveň dorazily povzbuzující maily s pozdravy do Srbska, s ujištěním o modlitbách, o duchovní podpoře. Vše jsme přeložili, poslali do fokoláře do Bělehradu, a naši přátelé to osobně předali. Přitom i sami fokolaríni byli překvapení, vůbec nečekali takovou odezvu, nejen duchovní, ale i finanční. Ze Srbska pak na oplátku došly pozdravy a poděkování od obdarovaných, což jsme opět zprostředkovali dárčům. Takže proběhla výměna vzájemné duchovní podpory...

● Věnoval ses tomu vedle své rodiny a běžné práce... Jak to vše hodnotíš?

Sám bych to nezvládl. Věnovali jsme se tomu společně se Zdenkou. A samozřejmě je třeba poděkovat i dalším. Sbírka by nemohla proběhnout například bez těch, kdo se angažují v Pontesu¹ nebo těch, kdo pomáhali s překlady mailů. Nějaký čas to vyžadovalo, ale společně to bylo zvládnutelné.

Byl jsem překvapený štedrostí a velkorysostí lidí, které jsme oslovili. A také rychlostí. V některých případech byla pomoc urgentní a podařilo se na ni velmi rychle zareagovat.

Velmi jsem také ocenil konkrétní nabídku fyzické pomoci. V červenci odjeli jeden učitel pan Karel Buchta a jeho syn Lukáš do Srbska a téměř týden tam konkrétně pomáhali při rekonstrukci domu jedné z rodin. Říkal jsem si, že klobouk dolů, když někdo dá kus své dovolené, aby pomohl potřebným. Po návratu nám napsal: „Prožili jsme naplněný týden, poznali nové lidi a odjeli s krásným pocitem smysluplně strávených dní. Obrovský význam to mělo i pro syna Lukáše – je to něco jiného, než dát peníze na sbírku...“

Za rozhovor děkuje
Ludmila Šturmová

1. Nezisková organizace Pontes poskytuje podporu a inspiraci v oblasti dobrovolnictví mladých lidí, formace rodin a mediální osvěty. Předmětem jejího zájmu jsou mnohé akce, na nichž spolupracuje s Hnutím fokoláře. Více viz www.pontes-in.cz.

HOVOR S NEBESY

PODLE SKUTEČNÝCH UDÁLOSTÍ PÍŠE A KRESLÍ HELF A CZINA

ČTU SI V TRAMVAJI KNIHU O TICHU, VE KTERÉ AUTOR POPISUJE, KDY SE BĚHEM ŽIVOTA SETKAL SE ZNAMENÍM BOŽÍ PŘÍTOMNOSTI, AŽ UŽ SI POD TÍM PŘEDSTAVÍME COKOLI.

PODOBNÉ PŘÍBĚHY ZNÁM I JÁ, ALE ZDÁ SE MI, ŽE UŽ JSEM JE DLOUHO NEZAŽILA.

A TAK BYCH TO TEĎ POTŘEBOVALA!

MOŽNÁ ALE JEN NEDÁVÁŠ POZOR.

... PRAVÍ NEBESA POBAVENĚ A VYKOPNOU MĚ Z TRAMVAJE NA ANDĚLU.

TENTO VŮZ KONČÍ JÍZDU VE STANICI ANDĚL.

CO TO?

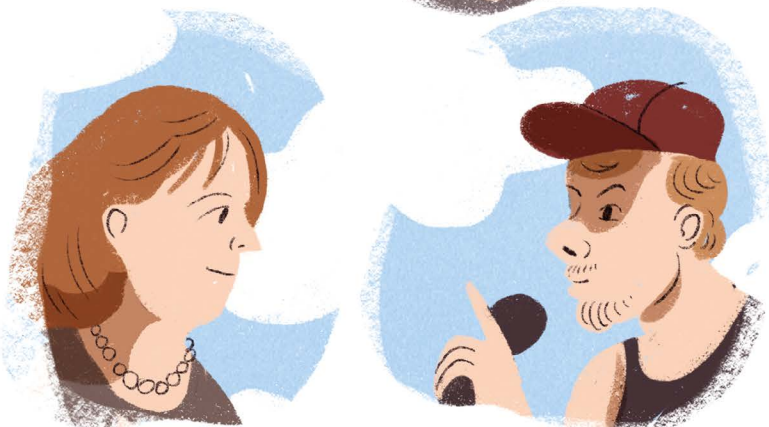
920

TAM PRO HLOUČEK UVEDŘENÝCH PRAŽÁKŮ RAPUJOU DVA MLÁDENCI.

JÁ TYHLE POULIČNÍ VÝSTUPY MILUJU, ZVLÁŠŤ KDYŽ VIDÍM, ŽE KLUCI SPÍŠ NEŽ PRO PENÍZE HRÁJOU PRO RADOST. SCHVÁLNĚ O ČEM ZPÍVÁJÍ? ZAFIXUJU POHLED NA JEDNOHO Z NICH, ABYCH SE SOUSTŘEDILA. I MLÁDENEČ NA MĚ ZAOSTŘÍ A...

LIDI, VÁM TO SLUŠÍ, JE PRÍMA, ŽE TU JSME A S KAŽDOU LIDSKOU DUŠÍ JSOU TU NA ANDĚLU ANDĚLÉ.

"HIHI...", ŘEKNOU NEBESA.
"TAK DÍK," ŘEKNU JÁ A MÁM ZA TO, ŽE TOHLE JE TEPRVE ZAČÁTEK.

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

Krása a drama přírody

(ZA)MYŠLENKA

Motto: „Nebesa vypravují o Boží slávě, dílo jeho rukou chválí obloha“

Usedl jsem k psaní, zatímco venku duní mohutná bouře. Nemohu přitom nemyslet na zprávy z různých končin o ničivém přírodním živlu, o utrpení lidí a velkých škodách. Také v zemích s tradičně vlídným klimatem se může stát, že se bezpečí domova obrátí vniveč během chvilky. Zveřejnil jsem před několika dny fotografii dramatické nebeské scenerie a jedna známá mi napsala, že v ní vzbuzuje strach. Velmi to chápu... A mezitím žijeme v situaci celosvětového šíření virové nákazy, jejíž další vývoj stále neumíme dostatečně předvídat.

Dávné téma vztahu člověka a světa je často spojené s úzkostí a závratí. Pocit osudové svázanosti lidského chování s přírodními ději, podobně jako úvahy o vině a trestu se v minulosti objevily v různých civilizacích.

V době vrcholné renesance namaloval Giorgione tajemné působící krajinu s bleskem na tmavém nebi. Ve výjevu lze tušit složité alegorie lidské lásky, dramatu smrti a rození nového života. Téměř ve stejné době vytvořil Rafael malbu s námětem blesku, který v Římě poničil dům jednoho z kardinálů. Majitel pohromu přežil a jako výraz vděčnosti Bohu objednal u známého umělce ztvárnění scény, na níž je postižený dům

obklopen svatými patrony a ochránci. Itálie té doby také zažila řadu zemětřesení a záplav a mnozí si kladli otázku, zda to nesouvisí s aktuálními ranami náboženského rozkolu a válek v Evropě.

Rád se ale na chvíli vrátím ke svatému Františkovi, který s předstihem více než století předznamenal cestu k renezančnímu humanismu svým důrazem na nekonečnou hodnotu každého z lidí, i těch nejobyčejnějších a nejchudších. Nabídl také pochopení kvalitativně úplně jiného vztahu člověka a přírody. Obojí je Božím stvořením, proto je mezi nimi sourozenecký vztah. „*Bratr Slunce, sestra Luna...*“ Viděno hlouběji, můžeme sourozenecký vztah chápat jako zrcadlení vztahů nekonečně dynamické sebedarující lásky v Nejsvětější Trojici. Tím se dostávám k teologům naší doby a také k duchovnímu odkazu Chiary Lubichové.

Mosty času se propojují, otázky vztahu člověka a přírody nabývají novou naléhavost. Papež František právě pro dnešní dobu vyzvedává odkaz světce z Assisi skrze encykliku *Fratelli tutti*. Ekologie je o lásce. Kdo miluje Boha, nemůže ničit dílo jeho rukou. A pokud se kdokoliv dovolává lásky k člověku, zájmu o něj a jeho dobro, pak nemůže ničit přírodu, protože jde o náš společný, krásný lidský domov. Je to věc velmi konkrétní a velmi aktuální, týká se například současného stavu amazonských pralesů. „*Potřebujeme ekologii srdce, která spočívá v odpočinku, kontemplaci a soucitu.*“ (Z promluvy papeže Františka z neděle 18. července 2021)

Jak jde s přírodními katastrofami dohromady obraz dobrého světa stvořeného laskavým, milosrdným Otcem? Vzpomněl jsem si na někdejší výstavu v londýnské Tate Gallery, s názvem: „*Umění a vznešeno, hrůza, muka a transcendence*“, jejímž tématem byl úžas malířů nad majestátem přírody. Pravidelně se stává, že člověk v konfrontaci se silami přírody zažije mrazení v zádech a bezmoc, společně s lítostí nad oběťmi a jejich trápením. Lidské společenství nese paměť řady katastrof, pověsti o zániku Atlantidy, biblické popisy potopy světa nebo zkázy Sodomy a Gomory, zmínky starověkých historiků o výbuchu sopky Théra, zničení Pompejí a tak dále, až třeba po výbuch sopky Krakatoa v roce 1883. Vlna tsunami v roce 1755, která smetla Lisabon a zavinila smrt možná až sta tisíc lidí, prý velice ovlivnila smýšlení Voltairovo, ale i mnoha dalších tehdejších filozofů.

Kdybych tak měl po ruce nějakou jednoduchou a rychlou odpověď... Snad jednu věc bych mohl říci s jistotou: **Není třeba čekat na žádná tajemná odhalení a pít se po nových domněle „velkých znameních“.** Biblické poselství vrcholí Novým Zákonem a ten je ujištěním, že zmar, strach ani úzkost nemají poslední slovo. Evangelium znamená radostnou zprávu. „*Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby každý, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný.*“ Ta podstatná zpráva je zde už dva tisíce let. I když se v přírodě objeví katastrofy, nejsou samy o sobě žádným „velkým znamením“, jsou spíše součástí dlouhé řady cyklických dějů na planetě, která je naším domovem taková, jaká je. Určitě to neznamená, že bychom se nemohli poučit a výrazně změnit svůj vztah k přírodě. Ale tím hlavním znamením, které ještě svět potřebuje vidět, je velkodušná, štedrá a milosrdná láska lidí navzájem mezi sebou. V tomto směru je (přes všechnu bolest a ztráty) úžasnou věcí reakce lidí na zprávy o ničivém tornádu na jižní Moravě, ta velká vlna všemožné obětavé pomoci. Ještě jednou se odvolám na papeže Františka: „*Z krize vyjdeme nejlépe, pokud z ní vyjdeme společně, jako jedna rodina.*“

Marek Trizuljak

„JSME NAŠE TĚLA NEBO JSME NAŠE VĚDOMÍ? Z ČEHO JSME SLOŽENÍ?“

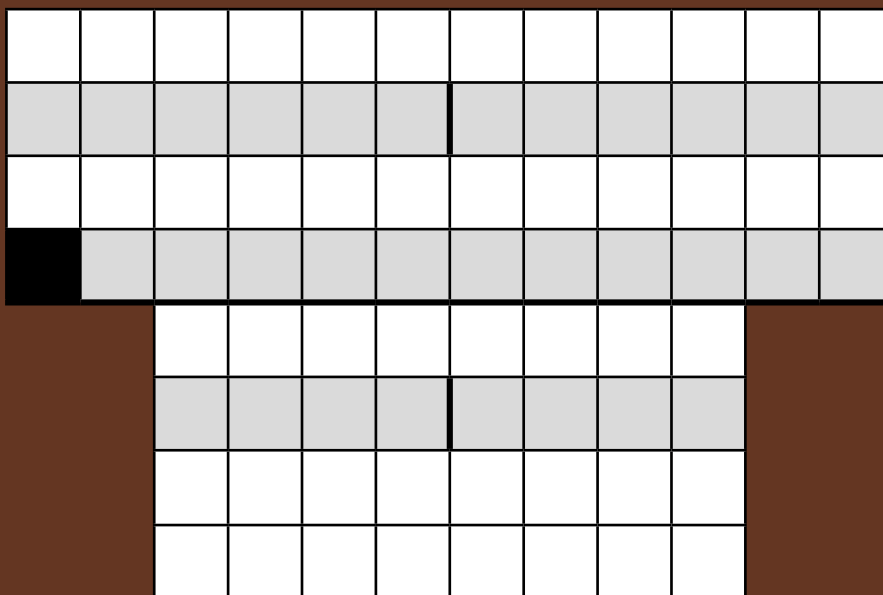
Připomeňme si dnes jednu významnou osobnost vědecko-fantastického žánru. I když jeho vztah k náboženské víře byl nejspíš vlažný, snad i odmítavý, jeho vize byly velmi ovlivněny jakýmsi obecným, praktickým „křesťanstvím“. Vize o rovnosti všech tvorů ve vesmíru, možnosti spolupráce na planetární i celokosmické rovině, o potřebě porozumění a empatie napříč všemi formami bytí. Vesmírné národy mezi sebou sice v jeho příbězích i bojují, ale vždy je zde otevřená možnost k domluvě a míru. A často k němu také dojde.

Je autorem či spoluautorem mnoha televizních seriálů i celovečerních filmů a fanoušci sci-fi žánru ho řadí mezi ty nejuznávanější.

Narodil se přesně před 100 lety, 19. srpna 1921, a zemřel před 30 lety, 24. října 1991.

Jeho jméno a název jím stvořeného světa – příběhy vysílané a promítané v mnoha zemích všech kontinentů naleznete v tajenkách naší doplňovačky.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

- 1/ skupenství vody
- 2/ kosmetický prášek
- 3/ jméno paní Havlové (obrázky) / největší světadíl
- 4/ nadprůměrně inteligentní, ale sociálně neobratný / plátěné obydlí
- 5/ asi / část látky
- 6/ neorané hranice polí / část ruky

- 7/ angl. labuť / travnatá planina
- 8/ sbírka rostlin zkr. / tělní tekutina
- 9/ mládě hýkavce / kosí
- 10/ plyn (CL) / pohyb vzduchem po odrazu
- 11/ jednotka vzdálenosti
- 12/ vodní živočichové

POMŮCKA: NERD

Walter Kostner

1

2

3

4

5

6

9

7

8

Hry, výlety, duchovní zastavení, tvoření, zpěv, ekologické aktivity, vaření, poznávání se... i takto lze shrnout prázdninové dny, které společně prožila děvčata z Hnutí fokoláře - „gen 3“. Setkání proběhla ve dvou věkových skupinách. Pro „13+“ v Říčkách v Orlických horách (fota 1-5) od 10. do 17. července a pro ty do dvanácti let v Dešné u Dačic (fota 6-9) od 18. do 24. července.